

DE CURAÇAOSCHE COURANT.

Deel XXII. ZATURDAG den 23sten AUGUSTUS 1834. N. 34

GEMENGDE BERIGTEN.

Oorzaak der onlusten te Nieuw York.

De overdrevene liberale geest dezer eeuw had in Engeland de emancipatie wet naauwelyks doorgehaald, of zy sloeg naar Noord Amerika over. Hier werden overal *anti-slavery* of *abolition* genootschappen opgeregt, die byeenkomsten hielden en geschriften in het licht gaven; onder anderen *The Journal of Freedom*, hebbende tot doel om de emancipatie wet, die in het Parlement was doorgegaan, insgelyks in Noord Amerika intevoeren en verders de kleurlingen gelyke burgerlyke regten te geven met de blanken.

Het is bekend hoe deze laatste Caste aldaar in minachting staat en uit alle openbare instigtingen uitgesloten is. Een paar jaren geleden werden alle kleurlingen, die geen eigendom hadden, dat jaarlyks zoo veel renten opbragt, uit de staat van Ohio gebannen; zy weken naar Canada en bouwden er eene stad, die zy *Wilberforce* noemden, naar den bekenden Engelschen parlements redenaar. [illegible] provintien bepalen op schippers die er negers of kleurlingen binnen brengen of die deze Casten het lezen en schryven leeren. Van daar ook dat men zoo veel als mogelyk is, zich zoekt van deze Casten te ontdoen. Gedurig vertrekken er vaartuigen met kolonisten naar Liberia in Afrika, welker bevolking zeer sterk aangroeit en het centrum der beschaving in die streken wordt; want de Noord Amerikaansche negers en kleurlingen zyn protestanten, en geven aan de Afrikanen een voorbeeld van godsdienstigheid, braafheid en werkzaamheid, en hun voorbeeld werkt meer uit op hunne kleurgenoten dan alle lessen en vermaningen van zendelingen. Doch het is niet om die reden dat de N. Amerikanen eene kolonie te Liberia gesticht hebben, maar om een achterdeur te vinden, wier opperhuid eene andere kleur heeft dan de hunne, ten einde deze zich niet met de slaven zullen zamenspannen om eene dergelyke omwenteling te bewerken, als eenige jaren geleden plaats had in een nabury eiland. [illegible]

Het is dus niet te verwonderen dat verouderde gewoonte en vooroordeelen, met eigenbelang gepaard, hier in botsing zyn gekomen met de liberaliteit dezer eeuw, tot fanatismus opgevoerd; en zoo als het altyd plaats had in burgerlyke en godsdienstige geschillen, heeft het hier weer plaats gehad; beide partyen bleven niet binnen de grenzen van gematigheid, maar overdreven hunne zaak en bragten somtyds belagchelyke dingen te weeg; zoo zeide een predikant eener abolitionisten van den kansel [illegible] Palestina eene bruine kleur hebben, bygevolg Jesus Christus even zoo bruin en daarom een kleurgenoot der zwarten moest geweest zyn.

De party der anti-abolitionisten vervalt insgelyks tot extremiteiten; zoo werd een Spaanjaard van de Canarische eilanden uit den schouwburg geweerd, om dat hy taamelyk bruin was.

Deze verdeeldheden zyn eindelyk in openbare vyandelykheden uitgebarsten, en het graauw heeft de kerken en huizen der abolitionisten geplunderd en verwoest.— Daarenboven heeft men de franschen en belgen nagevolgd: want wy lezen van barikaden, van eene hagelbui van steenen die van de daken op de troepen regende, en dergelyke maaperyen van Parys, Leon en Brussel meer.

Het schynt dat de franschen alle landen met hun voorbeeld besmet hebben. In welk een waarachtig daglicht komt thans de bewering voor dat de Nederlanders alleen het perk gesteld hebben aan den tuimelgeest dezer eeuw, door zich eensgezind om den troon te scharen en het voorbeeld te geven van eene volmaakte eensgezindheid tusschen gouvernement en volk!

Uit de jongst ontvangene Nieuw York-[illegible]

Don Carlos is te Spithead aangekomen, aan boord van het oorlogschip de Donegal. Hy wordt vergezeld van zyne vrouw, zyne drie zonen en zyne beide schoonzusters, die de zusters van Don Miguel zyn. Hy heeft een zeer talryk gevolg van priesters, biegtvaders en officieren.

Don Miguel heeft zich ingescheept aan boord van het engelsche schip de Star, van 46 stukken geschut; zyne bestemming is Genua, en zyn gevolg is zamengesteld uit 48 personen.

Beide deze vorsten waren geheel ter beschikking der overwinnaars, en hadden te vreezen, vooral Don Miguel, om aan de wraakzucht der liberalen opgeofferd te worden, doch van Don Miguel werd slechts afgeeischt eene verklaring van nimmer meer in de zaken van Portugal te zullen bemoeyen en de juweelen van de kroon, die hy in bezit had, terug te geven. Don Miguel heeft plegtig verklaard zich nimmer meer te zullen bemoeijen, direkt of indirekt, met de staatkundige aangelegenheden van Portugal; en heeft last gegeven om de aan de kroon toebehoorende juweelen af te geven.

Er hebben toch eenige oproerige kreten plaats gehad, zoo wel te Lissabon als te Madrid, wegens het vrylaten vertrekken van Don Miguel en Don Carlos, die ter beschikking hunner overwinnaars waren.— Velen hadden gewenscht dat er wraak ware genomen op hunne personen en hunnen aanhang.

Terstond na den val van Don Miguel heeft Don Pedro de volgende besluiten afgevaardigd:—

Eene amnestie voor alle staatkundige misdaden.

De byeenroeping der Cortes op den 15 Augustus.

De vernietiging aller geestelyke orders, welker eigendommen en bezittingen ten behoeve van den staat zullen verstrekken.

De afschaffing der uitsluitelyke voorregten van een genootschap te Douro.

Het uitsluiten uit de eerste kamer der Cortes van al de Portugesche edelen en grooten die de legitimiteit van Miguel erkend hadden.

Gelukkig een land waar de geestelykheid zeer ryk is, zoo als in Portugal. Daar behoeft het gouvernement niet overtegaan tot alle hatelyke middelen om deszelfs vervallen staat zyner finantien te herstellen: als bankroet verklaring, tiercering, reduktie der renten enz. Het behoeft maar de eigendommen der geestelykheid als nationaal te verklaren en deszelfs vervallene finantien zyn niet alleen hersteld, maar gewoonelyk blyft er altyd een overschot over.

Men moet daarenboven weten dat er ryke donatien aan de kerk geschieden, die altyd tot ressource voor het gouvernement dienen.

Zulks geschiedde in Frankryk na de restoratie der Bourbons [illegible] doch [illegible] het gouvernement in geld verlegenheid was, werden alle deze nieuwe eigendommen weer als nationaal verklaard en ten behoeve van den staat verkocht.

Dit zyn voorregten die alleen de Roomsch katolyke regeringen genieten en geene Protestantsche.

Er hebben op nieuw veranderingen plaats gehad in het engelsche ministerie. Van alle kanten wordt er aangedrongen op eene hervorming in de engelsche kerk.— De inkomsten der geestelykheid van de anglikaansche kerk, overtreffen verre weg die eener roomsch katolyke in Spanje en Portugal. Byna alle bisschoppen hebben een jaarlyksch inkomen van boven een millioen hollandsche guldens. De kamer der gemeente is voor de kerkhervorming; die der Lords is er tegen. De koning is voor de party des bisschoppen en heeft beloofd hunne zaak nooit te zullen verlaten. Deze geestelykheid spant hare uiterste krachten in om hare ryke inkomsten te behouden, doch zy heeft de geest des tyds tegen zich.

Het ministerie zit in verlegenheid in deze botsing van gevoelens, en men denkt dat Lord Grey niet lang aan het bestuur zal blyven. De anglikaansche bisschoppen zagen liever hun vaderland in burger oorlog gewikkeld, dan afstand te doen van hunne ryke inkomsten, hunne paleizen, buitenplaatsen met arabische stallen, chinesche pavillioenen en alles wat weelde en overvloed kan voortbrengen.

In Mexiko heeft de geestelykheid eene tegenomwenteling veroorzaakt. In byna alle steden te gelyk brak een opstand uit

tegen het Kongres. De priesters zeiden dat de leden van het Kongres Voltairianen waren en de katolyke godsdienst wilden uitdelgen. Alle maatregelen van het Kongres tegen het eigendom der kerk, zyn als onwettig verklaard; alle kloosters zyn weer hersteld; de klooster goederen weer terug genomen; en Mexiko is weer terug gevallen tot de hoogte waarop het was, toen het zich van Spanje onafhankelyk verklaarde.

De weinige steden, die de party van het Kongres [illegible] bezadigd.

De Roomsch katolyke geestelykheid in Mexiko zal even zoo ongaarne hare ryke inkomsten verliezen als die der bisschoppelyke kerk in Engeland.

Het is niet de geest van de katolyke of protestantsche kerk die zoo vele burgerlyke verwarringen veroorzaakt, maar wel de heb- en heerschzucht van het menschelyke hart.

In Canada is de warmte in July zeer drukkend geweest. [illegible] van den 10 meldt:—Gisteren is de hitte zoo drukkend geweest, zoo als men dezelve nooit te voren in Canada ondervonden heeft. Te 2 ure des namiddags stond de Thermometer geplaatst in een venster, in een luchtstroom, in de schaduw, op 95 graden. Dezelfde Thermometer te dier ure in de zon bloot gesteld zynde, steeg in minder dan een kwartier op 105 graden.

Een ander berigt meldt dat de Thermometer in de schaduw tot 98 graden gerezen is.

Er heeft groote sterfte in de maand July te Montreal geheerscht, men meldt echter dat zulks door de groote hitte er geene plot[illegible] Noord Amerika als te Gibraltar vertoond.

Een brief gedagteekend Beaver, (in Pensilvania) den 19 July vermeldt:—"Deze verschrikkelyke ziekte begint weder ha[illegible] zyn er aan dit [illegible] verscheidene menschen slagtoffers van haren doodelyken [illegible] geworden. In dit eigen land zyn er reeds twee personen aan gestorven."

KOLONIALE SECRETARY.

Curaçao den 22 Augustus 1834.

VAN wege den HoogEd. Gestr. Heer Gezaghebber van de Kolonie Curaçao, en onderhoorige Eilanden, wordt hierby bekend gemaakt, dat er op aanstaande Zondag den 24sten dezer, zynde de Geboortedag van Zyne Majesteit onzen Geëerbiedigden Koning, audientie door Zyn HoogEd. Gestr. zal verleend worden in het Gouvernements Huis binnen het Fort Amsterdam, na den afloop der parade van het Garnisoen, [illegible] des voormiddags te half [illegible].

De Koloniale Secretaris,
I. J. RAMMELMAN ELSEVIER Jr.

KOLONIALE SECRETARY.

Curaçao den 18 Augustus 1834.

VAN wege den HoogEd. Gestr. Heer Gezaghebber van de Kolonie Curaçao en onderhoorige Eilanden wordt hiermede bekend gemaakt, dat ten gevolge [illegible] zyn verleend geworden, aan:

De Slavin MARIA FLORENCIA, toebehoord hebbende aan NICOLAAS ROJER.

Den Slaaf MARTINUS PETRUS, alias PIETER, toebehoord hebbende aan MARIA RENINCK, Weduwe van MATTHEUS SCHOTBORGH Jansz.—en

Den Slaaf JOHANNIS SIMON, toebehoord hebbende aan ISAAC ABRAHAM DE LIMA *M. D.*

En dat de genoemde gemanumitteerden voortaan zullen heeten:

MARIA FLORENCIA VELLER.
MARTINUS PETRUS MUNT.—en
JOHANNIS SIMON VINCENT.

De Koloniale Secretaris,
I. J. RAMMELMAN ELSEVIER Jr.

KOLONIALE SECRETARY.

Curaçao den 22 Augustus 1834.

NAMENS den HoogEd. Gestr. Heer Gezaghebber dezer Kolonie, wordt by deze bekend gemaakt, dat de zetting van het brood voor de volgende week eindigende den 30 dezer als volgt is bepaald: het brood van vyftien Cents moet 18 Oncen wegen, en van mindere pryzen naar evenredigheid; zullende het onbekende fransche brood van den voornoemden prys, een once minder mogen wegen, op poene als by de Publicatie van den 10den Maart 1824 is vastgesteld.

De Koloniale Secretaris,
I. J. RAMMELMAN ELSEVIER Jr.

Tooneel Vertooning.

DE ondergeteekende voornemens zynde een dramatisch stuk te geven, getiteld: LA MORT ET L'APOTHEOSE DE VAN SPEYK, (*de dood en verheerlyking van Van Speyk*) zal ten dien einde eene inteekening-lyst openen, welke op aanstaanden Maandag ter Drukkery zal gereed liggen voor de Heeren liefhebbers, die verlangen [illegible] biljetten; [illegible] zy die begeeren by den ondergeteekende verdere inlichtingen bekomen aangaande den aard van het stuk, alsmede van den teneur tot hetzelve behoorende.

J. F. COLLIN.

Den 22 Augustus 1834.

La Segunda Loteria de Curazao.

LA 4a. extraccion se verificará el Jueves 4 de Setiembre. Las contribuiciones [illegible] recibidas hasta el dia 2 de dicho mes.

JB. DE JBOS. NAAR.
ELIAS CURIEL.

Agosto 15 de 1834.

De Tweede Curaçaosche Lotery.

DE 4de Klasse der Lotery zal op Donderdag den 4 September getrokken [illegible]

[illegible] NAAR.
ELIAS CURIEL.

Den 15 Augustus 1834.

CURAÇAO.

[illegible] Vaartuigen in en uit dezen haven sedert onze laatste.

INGEKLAARD—AUGUSTUS.

16. bark Maria Francisca, La Cruz, La Guayra
18. brik Helen Mar, Stewart, dito
—— Metaoeoni(?), Clark, Nieuw York
golet Dorothea, Quant, Zee
—— Florencia, Marten, Puerto Cabello
bark Margaritha, Bruner, Coro
golet Aruba Pakket, Selstrom, Aruba
19. —— Maria, Mansanje, Maracaybo
20. —— Thetis, Pelgores, Jamaica
21. bark General Borras, De Castro, Coro
[illegible] dito

UITGEKLAARD—AUGUSTUS.

[illegible] bark Maria Francisca, La Cruz,
golet Dorothea, Quant,
schip [illegible], Whitteley,
[illegible]
21. bark Victoria, Pujol,
golet [illegible], Martinez,
—— [illegible], Stoddard,
—— [illegible], Penney,
brik B. Franklin, Gage.

SCHYNGESTALTEN DER MAAN.

AUGUSTUS 1834.

N. M. Dingsdag den 5 ten 2 U. 5 M. 's morgens.
E. K. Maandag den 11 ten 5 U. 45 M. 's avonds.
V. M. Dingsdag den 19 ten 5 U. 39 M. 's morgens.
L. K. Woensdag den 27 ten 7 U. 14 M. 's morgens.

☞ *De geabonneerden dezer Courant, welke hunne Contributien niet voldaan hebben, worden bij dezen vriendelyk aangemaand het verschuldigde zonder verdere aanmaning te komen voldoen.*

Wy hebben eenige Londensche Couranten gelezen tot den 3 July en wel de Times van den 2 en 3den dier maand.—Zy bevatten niet veel nieuws van aanbelang. Wy hebben eenige uittreksels voor dit nummer uit dezelven gemaakt.

Ten opzigte van het Moederland wordt zeer weinig gemeld. Onder dagteekening van Brussel 28 Juny, vinden wy klagten aangegeven, wegens het wederregtelyke aanhouden van eenige belgische boeren door de nederlandsche troepen [illegible] belgische grondgebied. Dit had op den 23 Juny plaats. Op den volgenden dag werden vier vrouwen gevat en naar Axel gebonden gevoerd, en, zoo men zegt, na mishandeld te zyn geworden, weder losgelaten. Er waren tot den 28 Juny 24 personen door de Hollanders aangehouden.

Over deze aangelegenheid wydt de Times breedvoerig uit en meent den Koning der Nederlanden het [illegible] toe te schryven om de belgische boeren te willen verbitteren en daardoor de dadelyke vyandelykheden te hernieuwen. Men meent dat dezelfde kibbelingen niet ophouden zullen, voor en aleer de Hollanders den linker oever van de Schelde ontruimd hebben.

Koning Leopold zoude op den 30 July naar Parys vertrekken, om na verloop van 8 dagen, weder met zyne gemalin te Brussel terug te keeren.

Admiraal Napier met op den 26 Juny met zyn familie, op de Braganza, een op Don Miguel veroverd fregat te Portsmouth aangekomen.

Naar luid van eenen brief van Portsmouth den 24 Juny, dacht men dat Don Carlos van Portsmouth zich regelregt naar Holland ter woon zoude begeven, schoon [illegible] nabyheid van Londen zoude blyven wonen. General Moreno was met Don Carlos, doch durfde zich niet aan het publiek vertoonen, wegens gepleegde wreedheden en [illegible] name Boyd.

Men voedde als nog eenige vrees dat Don Carlos binnenkort eenige [illegible] tegen Spanje zal ondernemen. Een bode, voorzien van een britsch paspoort, was te Navarre aangekomen met specialen last van Don Carlos, om de Carlisten zelfstandigheid aan te nemen en hen de verzekering te geven, dat hy binnen weinigen tyd zich aan hun hoofd zal stellen.

Misschien zal het spaansche gouvernement redenen hebben zich te berouwen, dat het Don Carlos op vrije voeten gelaten heeft; ofschoon hetzelve thans [illegible] krygsmagt [illegible] tegen zyne aanhangers. General Rodil is benoemd geworden tot opperbevelhebber van het leger van operatie, bestaande uit 40,000 man, doch daar hy jonger is dan vele andere generaals van het Spaansche leger, zal de Infant Don Francisco de Paula het nominale bevel voeren. Men zal trachten om met de opstandelingen in onderhandelingen te treden. Generaal Quesado is naar Madrid terug geroepen om het bevel over de koninklyke garde te nemen, en generaal Saarsfield is benoemd tot kapitein generaal van Grenada.

De *Procures* [illegible] *Reino* [illegible] der Cortes zyn [illegible] men vindt in de [illegible] niet zoo vele [illegible] als men verwacht heeft, doch wel een groot aantal krygslieden.

Van Portugal meldt niets in deze Couranten [illegible]. De Spaansche troepen onder Rodil [illegible] teruggetrokken [illegible] werden omtrent [illegible] (in Spanje)

door de Koningin Regentesse in oogenschouw genomen.

Men meldt dat Don Miguel by het inschepen byna aan de woede der Portugezen zoude opgeofferd zyn geworden, had de kapitein van het schip hem niet ontzet uit de handen zyner vyanden.

De emancipatie wet der Joden is in het huis der gemeente doorgegaan.

Er bestaat nog eene drukke correspondentie tusschen Zwitserland en het Heilig Verbond, over de Poolsche uitgewekenen. Verscheidene [illegible] staten hebben notas gezonden aan het Zwitsersche gouvernement, of de Vorort, deszelfs gedrag ten aanzien der uitgewekenen goedkeurende, met aanmerkingen dat ingeval de onafhankelykheid van Zwitserland bedreigd wierde, Frankryk niet toelaten zal dat zyn grondgebied geschonden werde. Men zegt dat sedert weinige dagen geleden de zaken tusschen Zwitserland, en het Heilig Verbond een bedenkelyk aanzien gekregen hebben.

De *Times* heeft een zeer wydloopig artikel mede ten opzigte der staatkundige betrekkingen tusschen Rusland en Turkye en schryft nog aan Rusland toe het oogmerk om Turkye intelyven. Dit schynt een geliefkoosd onderwerp van de Engelsche Couranten te zyn. Telkens komen zy op het vergrooten van het russische ryk, door de inlyving van Turkye neder. Nu zegt de *Times* dat Oostenryk en Pruissen Rusland hierin de behulpzame hand zullen bieden.

Er wordt wederom melding gemaakt der vereeniging van de engelsche en fransche smaldeelen in de Levant, en der uitrusting van eene Russische vloot te Sebastopol, met 15,000 man land troepen.

De kommissie welke benoemd is om de aangelegenheden van Algiers te onderzoe- [illegible] zit houden van Algiers te besluiten, heeft haar verslag ingeleverd; en de uitkomst is dat Frankryk Algiers zal koloniseren. De Hertog de Cazes is benoemd tot Gouverneur van Algiers, met een vast inkomen van 100,000 franken en 400,000 franken, onder de benaming van, gelden voor geheime diensten; en men verwachte weldra het uitvaardigen van koninklyke ordonnantien ter regeling der administratieve en judiciele hoven van Algiers.

Medegedeeld.

Den 16 en 18den dezer maand is het Curaçaosche publiek op eene aangename wyze verrast geworden door de tegenwoordigheid eener reizende troep Engelsche tooneelspelers, die met een Amerikaansch schip van het eiland St. Kruis *en passant* onze haven hebben aangedaan, ten einde aan de ingezetenen eenige aangename oogenblikken te verschaffen, en de gewrochten hunner talenten op het Curaçaosche Theater aan den dag te leggen. De toevloed van menschen was buiten vergelyking groot, zoo dat deze troep eenigsins schadeloos is gesteld geworden, voor de verschillende rampen die hun zyn overgekomen.

Mevrouw Thomas heeft aller aandacht tot zich getrokken, uitboefde van de bekoorlykheid harer stem en van het wel uitvoeren harer stukken. Zy is na het eindigen van het tooneel met algemeen gejuich terug geroepen en heeft toen hare goddelyke stem in een zang stukje doen hooren, waarby de Weledele Gestrenge Heer Majoor Van Raders, Kommandant der troepen en Plaatselyke Kommandant alhier, tot aller genoegen haar met de viool geaccompagneerd heeft. By het eindigen had er een daverend handgeklap plaats ten teeken dat de actrice en de violist de goedkeuring van het gansche publiek hebben weg gedragen.

Jammer dat deze troep zoo spoedig is vertrokken, anders was het publiek in de gelegenheid gesteld geworden om meer *surprises* by te wonen.

Mengelingen.

Vreesselyk Onweder.

Een der vreesselykste onweders, waarvan in de geschiedenis melding wordt gemaakt, trof den 3den July 1637 St. Malo, eene stad in in het toenmalige Bretagne, en voornamelyk hadden drie kerken deszelfs gansche woede te verdragen. Het was des zondags ten 8 ure des morgens, terwyl de inwoners in groot getal in de kerk vergaderd waren, dat een bliksemstraal door den domtoren sloeg, den knaap, welke het klokkenspel verzorgde, doodde, een groot crucifix van het koorpeilaar der kerk dat zich daar beneden rukte, en nog onderscheidene menschen gedood en gewond te hebben onder het vreesselykste geraas des donders, in den grond sloeg. Een tweede bliksemstraal wierp den kelk op het altaar om; zoodat het gewad des priesters met den kelk daarin bevindende gewyden wyn geheel werd overdekt. In de kerk van St. Peter werden voortgezette verwoestingen door den bliksem aangerigt. De wyn, welke zich in den kelk des Avondmaals bevond, werd, op het oogenblik, dat de priester dien naar den mond wilde brengen, door eenen bliksemstraal geheel verteerd. Vo- [illegible] op de trappen des altaars neder. De verbystering der door de heiligheid der plaats buitendien reeds tot ernst gestemde gemoederen was algemeen; elk oogenblik trokken ligte vlammen door de kerk, terwyl een zwarte, kwalykriekende damp naauwelyks het gebruik van het gezigt veroorloofde. De verwarring bereikte den hoogsten graad in de stad, en daarvan onderscheidene [illegible] voort. Omtrent twintig personen verloren daarby het leven.

Iets over het vangen van wilde Olifanten.

Het is opmerkenswaardig dat, op welke wyze de mensch den wilden olifant ook poogt te vangen, hy zich daarby altyd bedient van dieren van dezelfde soort, welke hy reeds getemd heeft. Zoo worden vogels altyd om andere vogels in het net te lokken; maar dit is alleen een gevolg der gewoonte. De olifant, daarentegen, heeft een levendig verlangen [illegible] ter behulpzaam te zyn in het vangen en temmen van zyn eigen [illegible] verraad jegens zyne broeders, [illegible] hem zoo veel vermaak, [illegible] aan den dag leggen, dat [illegible] naar een voorbeeld zoeken van eene soortgelyke onderwerping eens diers aan 's menschen wil.

Door byzondere omstandigheden, welke door de natuurkundigen niet naauwkeurig opgegeven zyn, gebeurt het soms, dat groote mannelyke olifanten afgezonderd gevonden worden van de troep tot welke zy behooren. Sir Stamford Raffles, een kundig Engelsch reiziger, sprekende van de olifanten, welke hy op zyne reis naar Palembang gezien heeft, zegt: "De inboorlingen gelooven, dat er twee soorten van olifanten bestaan,—de gaja *berkampong*, of zoodanige welke altyd in groote hoopen rondtrekken en zelden kwaadaardig zyn, en de gaja *tonnggal* of enkele olifanten, welke veel grooter en wilder zyn, en meestal alleen of hoogstens by tweeën of drieën gezien worden. Vermoedelyk zyn laatstgenoemde de volwassen mannelyke olifanten." Waarschynlyk verwyderen zich deze veelal van hunne makkers om voedsel op te sporen. Maar daar men hen dikwerf in eenen staat van razerny ontmoet en hen hunne woede allerwegen en aan alles ziet uitlaten, is men op de gedachte gekomen, dat zy misschien door de sterkere mannelyke olifanten verjaagd, thans door de smart der jaloerschheid tot het plegen van allerlei baldadigheden aangedreven worden. Daar deze de schoonste en de meest verkoopbare [illegible] zyn, [illegible] niet te verwonderen, dat de jagers [illegible] hebben. Zy volgen hen dag en nacht met de grootste omzigtigheid, vergezeld van twee en soms vier afgerigte vrouwelyke olifanten, genaamd *koemkies*. Wanneer het donker is kunnen zy het dier zyn voedsel tegen de voorste beenen [illegible] doren slaan om het aldus te reinigen, en naderen dan tot op eenen zeer korten afstand;—wanneer het dag is, moeten zy daarby meer omzigtigheid gebruiken. De wyfjes komen nu allengkens digter by hem, houden zich alsof zy hem niet zagen, en schynen slechts er op bedacht, even als hy, naar voedsel op te sporen. Zy bemerken spoedig of het mogelyk is hem door middel harer liefkozingen te vangen. De jagers houden zich op eenen korten afstand verborgen, terwyl de [illegible] den [illegible] (want zoo noemt men deze soort van olifanten) schaaren. Geeft hy zich aan hare liefkozingen over, dan is hy verloren. De jagers krui- [illegible] met een sterk touw zamen. Men verzekert, dat de listige *koemkies* niet alleen zyne aandacht van haren meester aftrekken, maar zelfs den jager behulpzaam zyn in het zastmaken der touwen.

Wanneer nu ook de [illegible] van hoeder op [illegible] zyne [illegible] den zyn, laten de jagers den olifant aan zich zelven over. In sommige gevallen wordt hy aan eenen boom vastgebonden. Is dit zoo niet, dan worden zyne beenen slechts zamengebonden. [illegible] wyfjes hoe verlaten, [illegible] zyn, [illegible] toevlugt naar het naby gelegene bosch te nemen. Maar de touwen, welke zyne beenen zamenhechten, beletten hem zich zonder de grootste moeite te bewegen. Langzamerhand brengt hem [illegible] en de jagers wachten slechts de gelegenheid af om dezelve aan eenen sterken boom vast te binden. Nu wordt hy woedend, werpt zich op de aarde neder en slaat zyne tanden in den grond. Gelukt het hem de touwen van een te trekken en naar het bosch te vlugten, dan wagen het de jagers niet hem te achtervolgen; maar, wanneer hy behoorlyk gebonden is, put hy zyne eigene woede zyne krachten spoedig uit. De honger doet dan het overige, tot dat hy genoegzaam getemd is om, onder het geleide zyner verraderlyke vriendinnen, naar de voor hem bestemde plaats te worden gebragt, aan welke hy, na eenige maanden, dan ook volkomen gewoon wordt.

Over de zwarte Pest-ziekte in de veertiende eeuw.

Van alle pestziekten, waarvan de Geschiedenis melding maakt, heeft de zwarte pestziekte der veertiende eeuw de meeste verwoestingen aangerigt. In vele opzigten bestaat er veel overeenkomst tusschen de ziekte, waarvan wy spreken en de Aziatische Cholera. Professor Hecker te Berlyn heeft onlangs een boekdeel over dit onderwerp uitgegeven, waarin hy de vraag nopens de eenzelvigheid dezer twee ziekten poogt te beantwoorden en ook nog onderscheidene punten behandelt betrekkelyk den invloed van dezen geesel der middeleeuwen. De volgende byzonderheden hebben wy uit gemeld werk van Prof. Hecker ontleend:

Deze ziekte ontstond, even als de Cholera, in Azië (volgens sommigen in China), en spreidde zich in de rigting van den Caucasus en de Middellandsche Zee uit; in plaats van over Rusland naar Europa over [illegible] over het zuiden uit, en, na het overige Europa [illegible] te hebben, drong zy in dat land door. Zy volgde de Karavanen, welke van China over Midden-Azië kwamen, tot dat zy de kusten der Zwarte Zee bereikte; van daar werd zy door schepen overgebragt naar Konstantinopel, het middenpunt van handel-gemeenschap tusschen Azië, Europa en Afrika. Deze hoofdstad was het brandpunt, van waar de ziekte hare vergiftigde pylen in alle rigtingen, uitgezonderd naar Moskovië, schoot. Ten jare 1347 bereikte zy [illegible] eenige der zeesteden van Italië en Marseille. In het volgende jaar, sloeg zy van de Europesche kusten der Middellandsche Zee naar de binnenlanden van Europa over. Het noordelyke Italië, [illegible] en Engeland, [illegible] delyke ryken van Europa in 1349 en eindelyk Rusland in 1351,—dat is, vier jaren na dat zy te Konstantinopel was uitgeborsten.

In Frankryk [illegible] over Avignon, toen de zetel der pauselyke magt. Zy barstte in deze stad op eene [illegible]lykste wyze uit; vele personen stierven plotseling als of zy door den bliksem waren getroffen. Zelden beleefden de lyders den derden dag; zoodra iemand gezwellen in de lies of onder de armen ontwaarde, zeide hy vaarwel aan de [illegible] zocht slechts troost in den aflaat, [illegible] door eene bul van den Paus Clemens [illegible].

In Engeland was de ziekte gekenmerkt, even als te Avignon, door eene byna plotselinge sterfte, het gevolg van hevige bloedspuwingen. De lyders, aan welke men dit teeken bespeurde, bezweken in twaalf uren tyds en [illegible] zelden den volgenden dag. De ziekte verspreidde zich spoedig allerwege en maakte eene byna ongeloofelyke menigte slagtoffers. In de Noordzee, even als te voren in de Middellandsche, zag men schepen met den wind heen en weder dobberen, beroofd van alle hunne manschappen en slechts lyken bevattende.

De volgende begrooting, welke als vry naauwkeurig mag beschouwd worden, zal een denkbeeld geven van de verliezen, toen door de bevolking van Europa geleden.

	Inwoners.
Florence [illegible]	60,000
Venetië	100,000
Marseille (in eene maand)	56,000
Avignon	60,000
Straatsburg	16,000
Erfurth (*)	16,000
Parys	50,000
Londen (ten minste)	100,000

(*) [illegible] stad, welke toen eene der

"Omtrent 200,000 steden en dorpen werden geheel ontvolkt." Te Parys stierven dagelyks 500 lyders in het Hotel-Dieu.— Italië verloor ten minste de helft zyner inwoners. Te Cairo, toen de hevigheid der ziekte het hoogst was, stierven dagelyks van tien tot twaalf duizend menschen. In de Mahomedaansche landen, op de openbare wegen, en in de karavanen, zag men niets dan verlaten lyken."

Indien, in weerwil van alle de vorderingen in de natuurkundige wetenschappen, de deskundigen in de negentiende eeuw de oorzaken der Cholera niet hebben kunnen aangeven, hoe veel meer reden hebben wy dan, onze onkunde nopens de zware pestziekte te erkennen. Prof. Hecker heeft echter in de geschiedenis der veertiende eeuw eenige daadzaken gevonden, welke, zyns bedunkens, dienen kunnen om de oorzaken van de verschyning dezer ziekte te verklaren. Hy gelooft dat zy voornamelyk veroorzaakt is geworden door groote en hevige schokken in den aardbol. Wy laten hier de opgave van eenige der merkwaardige omstandigheden volgen, welke hy uit de geschiedenis van dien tyd verameld heeft.

Omtrent het jaar 1333 bragten talryke aardbevingen veel schade aan in Azië, en deden zich, één jaar daarna, achtereenvolgende in Griekenland, Italie, Frankryk en Duitschland gevoelen. Hierby kwamen nu nog buitengewone overstroomingen, welke de vruchten van den arbeid des landbouwers vernielden en den dampkring met vochtdeelen bezwangerden. Deze werden opgevolgd door onvruchtbare jaren, gebrek, hongersnood en eene ongemeene sterfte. Wolken van sprinkhanen vielen de vlakten van Europa aan en vergiftigden [illegible] dikke, kwalyk riekende misten over geheele landen, zoo dat de inwoners aan velerlei ongevallen waren blootgesteld.

Deze daadzaken, welke eenen zoo nadeeligen invloed op de gezondheid [illegible] toen bestaande geslacht hebben uitgeoefend, zyn, volgens Prof. Hecker, de natuurlyke, aanleidende oorzaken der zwarte pestziekte geweest. Ook de Parysche faculteit, welke by die gelegenheid geraadpleegd werd, gaf voornamelyk de misten en nevels op als de oorzaak van het kwaad en raadde het branden van vuren met welriekende kruiden aan.

Niets intusschen is bedroevender dan de byzonderheden, welke ons de geschiedenis mededeelt nopens de zedelyke uitwerkselen, welke des zwarte pestziekte gehad heeft op het geslacht, het welk daarvan ooggetuige was. Zy was de bron van [illegible], bygeloovige gebruiken en dweepzuchtige buitensporigheden. Het volk schreef de plotselinge en ongewone sterfgevallen aan vergift toe, even zoo als wy dit nog zeer onlangs in een naburig land gezien hadden. De dweepzucht der eeuw bragt spoedig de Joden in verdenking, welke dat [illegible] van den algemeenen haat waren, en hier vyandschap bovendien [illegible] vyanden gaande [illegible] Europa vertoonde toen een der [illegible] schouwspelen, welke de verbeelding scheppen kan. De ongelukkige Joden werden gevat, gepynigd, veroordeeld en verbrand; in de meeste gevallen wachtte het volk niet eens de regterlyke uitspraak af, maar verzadigde zyne woede op de ongelukkigen met de meest gekochte woedheid. Zy werden by duizenden op groote houtstapels op een gehoopt. Te [illegible] handelsteden in Duitschland [illegible], heeft zich nimmer van dezen slag kunnen herstellen.

Mentz, na eenige vruchtelooze pogingen tot tegenstand, sloten zy zich op in het gedeelte der stad, het welk zy bewoonden, staken hetzelve in den brand en niet minder dan twaalf duizend ongelukkigen kwamen aldus in de vlammen om! Vervolgd door het volk, door de overheidspersonen, welke hen hadden moeten beschermen, en door de leenheeren, vonden deze rampzalige vreemdelingen geene toevlugt dan in Lithauwen, waar Kasimir de Groote hun bescherming verleende.

De invloed der Huismoeders op de denkwyze harer Zonen.

Het gedrag des vaders oefent eenen zeer grooten invloed uit op zyne kinderen, en niet zelden hangt van hem voor hun geheel leven af van de vriendelykheid, van de waardigheid en van het verstand, hetwelk hy in zyne betrekkingen met hen heeft in het oog gehouden. Het zyn niet oploopende driften of meeste aandoeningen, maar vastheid van karakter, kalmte des gemoeds en bezonnen overleg, welke de gebreken der kinderen verbeteren kunnen.— Hy, die zich zoo veel mogelyk steeds gelyk blyft en beginsels volgt, bestaanbaar met godsdienst en verstand, veiligt het geluk zyner kinderen en maakt hen tot vrome en zedelyk goede menschen.

Maar eenen byzonderen invloed oefenen de moeders, voornamelyk op hare zonen, uit. Is de moeder vriendelyk, edeldenkend, godsdienstig, zedelyk goed en wel[illegible] deugden aan en oefenen dezelve gedurende hun geheel leven uit. De moeder veredelt door hare zachtaardigheid en goedheid het hart harer zonen, [illegible] godsdienstige beginsels in hetzelve, en boezemt hun het voornemen in, altyd wel en regtvaardig te handelen. Mogten de moeders nimmer vergeten hoe heilzaam haar zedelyk en vroom gedrag, haar vlyt, hare liefde tot orde, hare zindelykheid en spaarzaamheid op hare kinderen, vooral op hare zonen, werken; want de zoon is meer gehecht aan de moeder dan aan den vader; hare zachtmoedigheid treft meer zyne zinnen en bedwingt de wilde driften, welke hem naar buiten in het gedruisch der wereld stooten; [illegible], hare waarschuwingen schieten diepe wortels in zyn hart en meestal bewaart hy trouw in hetzelve al hetgeen zy tot zyn welzyn zegt en doet.

Eene godsdienstige gezindheid is het sieraad der vrouwen, en medelyden en weldadigheid zyn de bron van vele schoone deugden. Met een gevoelvol hart en een verstand, hetwelk het ware en juiste begrypt, is de vrouw het behoud en het geluk des huisgezins.

Deze Courant wordt gedrukt en uitgegeven ter Drukkery van A. L. S. MULLER & J. F. NEUMAN wz., in de Willemstad, Breede Straat, Huis No. 76. De prys derzelve is f12 's jaars, te betalen om de drie maanden. De prys der Advertentien is 25 Centen per regel, doch voor eene Advertentie van slechts een regel, betaalt men 50 Centen.